

POWIATOWY INSPEKTORAT WETERYNARII
W KROŚNIE

INFORMACJA

**z działalności Powiatowego
Inspektoratu Weterynarii w Krośnie
na temat stanu bezpieczeństwa na
terenie miasta Krosna oraz powiatu
krośnieńskiego w 2016 r.**

Krosno, maj 2016 r.

Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krośnie na temat stanu bezpieczeństwa na terenie miasta Krosna oraz powiatu krośnieńskiego w 2016 r.

Inspektorat realizuje zadania określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Zadania te obejmują zagadnienia dotyczące:

- zwalczania i monitorowania chorób zakaźnych zwierząt,
- ochrony zdrowia zwierząt,
- bezpieczeństwa produkcji środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego, środków żywienia zwierząt
- a także zagadnień związanych z identyfikacją i rejestracją zwierząt.

Bazuje, ogólnie rzecz ujmując, na blisko 1500 różnego rodzaju przepisach unijnych oraz krajowych. Aktualnie Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie sprawuje nadzór nad 282 różnego rodzaju podmiotami gospodarczymi oraz 2151 gospodarstwami prowadzącymi hodowlę różnych gatunków zwierząt. Jednostka współpracuje też z innymi inspekcjami, jednostkami samorządowymi, organizacjami w zakresie zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa.

Wszystkie zadania nałożone na PIW w Krośnie, mimo wielu problemów, udało się w okresie sprawozdawczym zrealizować.

1/ W zakresie realizacji zadań w obszarze ochrony zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, rok 2016 był szczególnie trudny. Aktualna sytuacja epizootyczna odnośnie występowania chorób zakaźnych na terenie Europy, w tym w Polsce, jest bardzo dynamiczna. To nie tylko afrykański pomór świń, czy grypa ptaków. Wśród chorób zakaźnych istnieje realne zagrożenie przeniesienia z Europy do kraju takich chorób jak: pryszczycza (Turcja), węglik (Słowacja, Czechy), choroba niebieskiego języka (kraje południowej Europy), ospa owiec (Węgry). Obserwuje się też nawrót chorób, które nie stanowiły w ubiegłych latach szczególnego problemu, takich jak gruźlica bydła, zwierząt dzikich, enzootyczna białaczka bydła. Ciągle istnieje zagrożenie zachorowania zwierząt na wściekliznę.

W Polsce rok 2016 to zwalczanie 2 jednostek chorobowych tj. afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz grypy ptaków (HPAI). Potwierdzono wystąpienie ognisk ASF – u dzików 186, u świń – 23 przypadki. Natomiast w przypadku HPAI – 37 ognisk u drobiu domowego i u 26 szt. ptaków dzikich.

Mimo ogromnego nakładu pracy wykonywanej przez inspekcję weterynaryjną, praktycznie nie ma dnia bez zgłoszeń kolejnych zachorowań. Powoduje to ogromne straty ekonomiczne dla hodowców a także poważne koszty dla budżetu państwa. Ocenia się, że koszt zwalczania HPAI w Polsce w 2016 r. wyniósł ponad 30 mln złotych.

Na terenie powiatu krośnieńskiego również wykryliśmy zakażenie grypą ptaków H5N8 na terenie miasta Krosna w dniu 31.12.2016 r. Cały proces zwalczania tej choroby trwał miesiąc, a jego koszty wyniosły ponad 13 tys. złotych. Był to bardzo trudny okres ze względu na duże braki kadrowe, konieczność szybkiego podejmowania działań a także panujące warunki atmosferyczne. Opracowano także ognisko podejrzenia wystąpienia choroby na terenie gminy Chorkówka. Na szczęście wyniki badań laboratoryjnych nie potwierdziły zakażenia drobiu wirusem HPAI. Chciałbym podkreślić, że zwalczanie grypy ptaków było dużym wezwaniem logistycznym, zważywszy na stan kadrowy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Krośnie, a także zaplecze lokalowe inspektoratu. Brak sali sekcyjnej powodował konieczność dokonywania sekcji wraz z pobraniem prób na terenie gospodarstwa w godzinach nocnych, przy lampie i latarce w temp minus 20 C°.

W 2016 r. prowadzono też badania monitoringowe w kierunku wykrycia innych chorób zakaźnych u zwierząt: gruźlica bydła, EBB, bruceloza u bydła, bruceloza u owiec i kóz, choroba pęcherzykowa u świń, ch. Aujeszkyego u świń, choroba niebieskiego języka u bydła, owiec, gorączka Q u bydła i owiec, IBR – IBV oraz wścieklizna. Wyniki badań były ujemne, co świadczyło o braku zakażenia zwierząt chorobami.

Prowadzono jak w latach poprzednich ręczne wykładanie szczepionki przeciw wściekliznie u lisów, z tym, że tym razem 3-krotnie w ciągu roku. Trzeba przyznać, że zrzuty szczepionki z samolotów wraz z wykładaniem ręcznym przyniosły rezultaty, gdyż od 2013 r. nie odnotowano na terenie powiatu przypadku wścieklizny. Niestety nadal zdarzają się przypadki niezaszczepionych przeciw wściekliznie psów. W okresie sprawozdawczym skierowano w tej sprawie 10 wniosków o ukaranie do organów ścigania.

W ramach nadzoru Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie przeprowadził w dziale zakaźnym 42 kontrole w podmiotach gospodarczych oraz 136 kontroli gospodarstw indywidualnych zajmujących się hodowlą zwierząt. Stwierdzono nieprawidłowości w

zakresie prowadzenia dokumentacji (7) oraz brak przestrzegania zasad bioasekuracji gospodarstwa (41). Wszystkie uchybienia zostały usunięte. 12 gospodarstw ukarano karą pieniężną w drodze decyzji administracyjnej. Prowadzono też postępowanie administracyjne związane z nielegalnym obrotem świniodzikami, bydłem, które to sprawy skierowano do organów ścigania.

Coraz więcej pojawia się spraw związanych z naruszeniem przepisów ustawy o ochronie zwierząt. W 2016 r. prowadzono 4 postępowania związane z faktem znęcania się nad zwierzętami, w tym jeden ze skutkiem śmiertelnym. Jedną sprawę skierowano do organów ścigania. W pozostałych 3 przypadkach sprawców ukarano mandatami karnymi. Wnioskowano także do wójta gminy o odebranie zwierząt. Omawiając zagadnienia związane z realizacją zadań w obszarze ochrony zwierząt pragnę przypomnieć o następujących problemach:

- problem schroniska – częściowo sprawa została rozwiązana przez jednostki samorządowe, które podpisały umowę ze schroniskiem w Lesku. Na ile ta koncepcja się sprawdza, nie podejmuję się oceny. Przytuliska dla małych zwierząt (psy, koty) w mojej ocenie działają prawidłowo i spełniają ważną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego.
- Brak miejsc do prowadzenia obrotu zwierzętami (targowiska) stwarza duże zagrożenie związane z niekontrolowanym przemieszczeniem zwierząt a przez to roznoszenie chorób zakaźnych.
- Problem grzebowiska nadal nie został podjęty, mimo wytycznych wojewody, z uwagi na brak środków finansowych. Jest to bardzo ważna sprawa, która może spowodować duże komplikacje w przypadku pojawienia się masowych zachorowań zwierząt, ich padnięć, przy ograniczonej zdolności przerobu materiału przez zakłady utylizacyjne na terenie województwa podkarpackiego.

2/ W zakresie bezpieczeństwa środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie w 2016 r. przeprowadził 148 kontroli podmiotów zajmujących się produkcją żywności. W wyniku ich przeprowadzenia odnotowano uchybienia związane z przestrzeganiem wymagań sanitarnych w zakładach (18), wyposażeniem w sprzęt (4), terminowym badaniem laboratoryjnym wody (17), utrzymaniem higieny osobistej pracowników (46), zabezpieczeniem lokali przed gryzoniami (2), znakowaniem towaru (2)

oraz dokumentacją HACCP (1). W związku z tym wydano 12 decyzji administracyjnych o poprawie stanu sanitarno-technicznego zakładów, usunięciu uchybień. W jednym przypadku na podmiot nałożono karę pieniężną a także nałożono mandat karny. Generalnie można jednak uznać, że warunki w jakich produkowana jest żywność są bezpieczne. O jakości produkowanej żywności świadczą pozytywne wyniki badań produktów, pod kątem mikrobiologicznym jak i chemicznym. Należy odnotować fakt, że po likwidacji Zakładu Przetwórstwa Mięsnego w Krośnie, na terenie powiatu krośnieńskiego pozostały małe zakłady produkujące wyroby o charakterze tradycyjnym, co przedkłada się automatycznie na spadek ilości substancji dodatkowych (chemicznych) dodawanych do żywności.

W 2016 r. nastąpił nieznaczny wzrost ilości badań świń oraz dzików na włośnice. Łącznie zbadano 40 prób od świń oraz 126 prób od dzików. W wyniku badań stwierdzono 1 przypadek włośnicy u dzika. Mięso dzika w całości zniszczono. Nadal istnieje problem nie zgłaszania przez rolników uboju zwierząt na potrzeby własne.

W 2016 r. podobnie jak w roku ubiegłym dokonano jedynie 7 takich zgłoszeń. Ponieważ problem istnieje od kilku lat, biorąc pod uwagę sytuację epizootyczną, dotarcie informacji do rolników, w 2017 r. inspekcja weterynaryjna w przypadku stwierdzenia takiego zdarzenia, będzie rolników surowo karać mandatami.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw, w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (Dz.U.2016.poz. 1961), od 1 stycznia 2017 r. rolnicy mogą prowadzić sprzedaż detaliczną swoich produktów. Całość nadzoru w tej kwestii przejmuje inspekcja weterynaryjna od Sanepidu. Chciałbym jedynie zaznaczyć, że wobec braku jednoznacznych przepisów „pakietu higienicznego” UE a zwłaszcza rozporządzenia UE 852/2004, będzie to wyzwanie logistyczne zważywszy na fakt, że nadal zabicia zwierząt do produkcji będzie można dokonywać jedynie w zakładach uboju zwierząt. Na terenie powiatu krośnieńskiego takiego zakładu nie ma. Działalność będzie mogła prowadzić jedynie osoba prowadząca hodowlę zwierząt lub produkcję roślinną. Będzie ona również ograniczona limitem produkcyjnym jak i kwotą zwolnioną od podatku do 20 000, 00 złotych.

3/ W sektorze paszowym i utylizacyjnym przeprowadzono łącznie 105 kontroli (13 w sektorze utylizacyjnym oraz 92 w sektorze

paszowym). Stwierdzono jedynie nieliczne uchybienia (4) w zakresie dokumentacyjnym, które to uchybienia zostały wyegzekwowane. Wykonano też szereg urzędowych badań paszy dla zwierząt oraz produktu gotowego mieszanki mięsno – kostnej. Nie stwierdzono w tym przypadku przekroczenia obowiązujących norm. Wydaje się, że po dokonaniu modernizacji Zakładu Utylizacyjnego we Wróbliku Szlacheckim, w znacznym stopniu został rozwiązany problem uciążliwości zapachowej dla sąsiadujących z zakładem domów mieszkalnych. Nie otrzymałem w roku 2016 żadnych sygnałów w tej sprawie. Zakład znacznie poprawił swój stan sanitarno – techniczny, również nadzór właścicielski sprawowany był w sposób zgodny z przepisami weterynaryjnymi. Wielkość produkcji nie przekroczyła limitu zatwierdzonego przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krośnie.

4/ W zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w siedzibach stada wykonano wszystkie zaplanowane kontrole (41). W /w siedzibach stad nie stwierdzono poważnych naruszeń prawa. Chciałbym zwrócić uwagę, że od 25 lutego 2016 r. obowiązuje zgłaszanie do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa posiadanie nawet 1 sztuki świni na potrzeby własne. W tym zakresie obserwuje się beztroskie podejście rolników. Podobne podejście obserwuje się w zakresie prowadzenia dokumentacji (księga rejestracji stada) i terminowego zgłaszania przemieszczeń zwierząt ze stada do stada. Biorąc pod uwagę obowiązującą spec ustawę w związku z występującymi ogniskami afrykańskiego pomoru świń, grypa ptaków stwarzać może zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Do tego należy dodać jeszcze wymagania w zakresie bioasekuracji (maty dezynfekcyjne na wyposażeniu gospodarstw, środki biobójcze, zakaz wstępu osobom postronnym do miejsc przebywania zwierząt), prowadzenia ewidencji leczenia zwierząt.

Pragnę poinformować, że w 2017 r. inspekcja weterynaryjna została zobligowana do przeprowadzania wnikliwych kontroli gospodarstw i nakładania kar pieniężnych w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek naruszeń prawa. Są to kary pieniężne od 02 - 5 kwoty przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłoszonej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Poinformowałem o powyższej kwestii z wyprzedzeniem jednostki samorządowe, celem dotarcia z informacją do rolników.

Podsumowując, chciałbym podkreślić, że miniony rok był rokiem bardzo trudnym. Wystąpienie ogniska grypy ptaków w sposób ewidentny pokazało obraz sytuacji kadrowej Inspektoratu w Krośnie. Biorąc pod uwagę konieczność wykonywania jednocześnie bieżących zadań jednostki, pracownicy praktycznie przez miesiąc pracowali również w godzinach popołudniowych i wieczornych. Oceniam, że na dzień dzisiejszy istnieje potrzeba zatrudnienia minimum 2 lekarzy weterynarii, nie licząc etatu dla obsady stanowiska zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii w Krośnie. Braki kadrowe, niskie zarobki, rotacje pracowników, ciągle zwiększenie zakresu obowiązków powodują, że Inspektorat jest na granicy możliwości realizacji zadań nałożonych na jednostkę. Stanowi to zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Podobnie ma się sprawa lokalu dla Inspektoratu. Lokal w którym obecnie znajduje się Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie jest kompletnie nie przystosowany do tego rodzaju działalności. Pomijając warunki socjalne, brakuje pomieszczeń magazynowych pozwalających jednostce zabezpieczyć odpowiednią ilość sprzętu, środków weterynaryjnych do podejmowania zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, brakuje pomieszczenia do przeprowadzenia badań diagnostycznych zwłaszcza sekcji u zwierząt. Konieczność wykonania sekcji w nocy, przy lampie i latarce w 20°C mrozie, nie jest chyba metodą z wyboru przy „opracowywaniu” ogniska choroby. Wielokrotnie tą tematykę podejmowałem od 2000 r. Bezskutecznie.

Sygnalizując ten temat polecam przykład stworzenia warunków dla inspekcji w sąsiednich powiatach jak Jasło, Sanok czy Lesko. Należy też mieć na względzie reformę inspekcji w 2018 r. przewidującą łączenie 5 inspekcji, gdzie lokal będzie nieodzowną koniecznością.

Kończąc pragnę stwierdzić, że mimo wielu problemów Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Krośnie wykonał postawione przed nim zadania, a stan bezpieczeństwa publicznego należy uznać za dobry.

POWIATOWY
LEKARZ WETERYNARII
w KROŚNIE
lek. wet. Andrzej Chrzanowski